

KURSA KODS*

STUDIJU KURSA PROGRAMMAS STRUKTŪRA

Kursa nosaukums latviski	Valodas un runas kultūra	
Kursa nosaukums angļiski	Culture of language and speech	
Kursa nosaukums otrā svešvalodā (ja kursu docē krievu, vācu vai franču valodā)		
Studiju programma/-as, kurai/-ām tiek piedāvāts studiju kurss	Matemātika, fizika un datorzinātnes	
Statuss (A, B, C daļa)	A	
Kreditpunktu skaits; KRP sadalījums pa semestriem, ja kursam ir vairākas daļas	2 KRP	
KURSA IZSTRĀDĀTĀJS/-I		
Vārds, uzvārds	Struktūrvienība	Amats, grāds
LINDA LAUZE	Humanitāro un mākslas zinātņu fakultāte	Dr. philol., profesore
SANDRA OKUŅEVA	Humanitāro un mākslas zinātņu fakultāte	Mg. philol., lektore
Kopējais stundu skaits (1 KRP = 40 st.)	80	
Lekciju skaits (1 lekcija, seminārs, praktiskie un laboratorijas darbi = 2 st.)	6 (12 stundu)	
Semināru vai praktisko nodarbību skaits	10 (20 stundu)	
Laboratorijas darbu skaits	–	
Kursa līmenis (1-4 – akadēmiskā bakalaura; 5-6 – akadēmiskā maģistra; 7- doktora; P – profesionālais)	P	
Pārbaudes forma/ -as	Īeskaite	
Priekšzināšanas (kursa nosaukums, programmas daļa, kurā kurss jāapgūst)	Īpašu nosacījumu nav	
Zinātņu nozare/apakšnozare	Valodniecība/ lietišķā valodniecība	
Kursa mērķi	Pilnveidot komunikatīvo un lingvistisko kompetenci	
Kursa uzdevumi	Iepazīties ar teorētisko literatūru, vārdnīcām, apgūt prasmi veidot savus un analizēt dažāda stila publicētos tekstus un dažādas publisko runu situācijas, analizēt to pareizību un piemērotību mērķauditorijai. Pilnveidot publiskās runas prasmes.	
Kursa valoda	Latviešu	

STUDIJU KURSA REZULTĀTI: ZINĀŠANAS; PRASMES; KOMPETENCES

latviski	<p>Kursa apgaves rezultātā studenti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prātīs realizēt iemaņas un prasmes teksta un publiskās runas novērtēšanā; • apzināsies literārās valodas normas; • pārzinās publiskās runas gatavošanas pamatprincipus; • prātīs uzstāties atbilstoši mērķim, izvēloties piemērotākos valodas izteiksmes līdzekļus rakstītajā vai
-----------------	---

	runātajā tekstā atbilstoši paredzētajai mērķauditorijai un runas situācijai kopumā, un pārliecinoši uzstāties.
angliski	As a result of the acquired course students: <ul style="list-style-type: none"> • are able to evaluate a text and public speech; • are aware of norms of the standard language; • know the basic principles of public speech creating; • are able to achieve the aim, choosing suitable means of expression in a written or spoken text according to the planned auditory and the speech situation and to speak convincingly.
otrā svešvalodā (ja kursu docē krievu, vācu vai franču valodā)	

KURSA ANOTĀCIJA (līdz 300 rakstu zīmēm)	
latviski	Kursa ietvaros paredzēts gūt zināšanas un pilnveidot prasmes publiskajā runā, akcentējot verbālās un neverbālās komunikācijas nozīmi, izkopjot runas tehniku, kā arī apgūstot zināšanas par runas uzbūvi un runu veidiem.
angliski	During the course students are expected to get knowledge about and improve their skills in public speech creating, emphasizing the meaning of verbal and nonverbal communication, perfecting speech technique as well as getting knowledge about structure and types of speech.
otrā svešvalodā (ja kursu docē krievu, vācu vai franču valodā)	

KURSA PLĀNS UN SATURA IZKLĀSTS		
Tēma un apakštēma (norādīt daļu sadalījumu – I; II daļa ..., ja kurss dalās vairākās daļās un ir vairākas pārbaudes formas)	Apjoms stundās	Veids (lekcijas, semināri, praktiskās nodarbības, laboratorijas darbi)
I daļa		
Runas kultūra un retorika. Ieskats retorikas vēsturē. Mūsdienu publiskās runas pamatprincipi.	2	1 lekcija
Neverbālā komunikācija. Ķermeņa valoda (acu kontakts, mīmika, žesti, stāja, distances) Intonācijas nozīme komunikācijā (loģiskais akcents, pauze, intonatīvais temps, intonatīvais tembrs, intonatīvais spēks, intonatīvais pārgarums, teikuma melodija).	4	1 lekcija, 1 praktiskā nodarbība
Runas tehnika. Balss īpašības. Elpošana. Runas dikcija.	2	Seminārs
Runas uzbūve. Runas sākums. Galvenā daļa (izklāsts un argumentācija). Runas nobeigums. Runas daļu funkcijas un iespējami varianti.	2	1 seminārs
Runu veidi. Runu klasifikācija. Informatīvā runa, tās galvenās iezīmes. Svinību jeb iedvesmojošā runa, tās galvenās iezīmes. Argumentācijas jeb pārliecināšanas runas īpatnības. Argumentācija. Prezentācija.	2	1 lekcija
Uzstāšanās.	4	2 praktiskās nodarbības

Uzstāšanās situāciju analīze. Uzstāšanās stils. Uzstāšanās ar argumentācijas runu. Uzstāšanās videoieraksta analīze.		
II daļa		
Valodas kultūras jēdziens. Latviešu literārā valoda, tās funkcijas sabiedrībā. Valodas normas, to ievērošana. Atkāpes no literārās valodas normām, kas rodas valodu kontaktos.	2	1 lekcija
Lietvārds valodas kultūras aspektā. Lietvārda deklinācijas. Personvārdu locīšana, iespējamās neskaidrības. Kopdzimtes uzvārdi. Piekļājības forma ar vārdiem <i>kungs, kundze</i> . Dzimtes kategorija profesiju un amatu nosaukumos. Deminutīvu darināšana.	6	1 lekcija 2 praktiskās nodarbības
Īpašības vārds, skaitļa vārds, vietniekvārds valodas kultūras aspektā. Īpašības vārdu noteiktās un nenoteiktās galotnes lietojums. Nozīmē tuvas īpašības vārdu izskaņas. Gadskaitļi. Atbilstošu vietniekvārdu izvēle.	2	1 praktiskā nodarbība
Darbības vārds un palīgvārdi valodas kultūras aspektā. Daudzskaitļa 2. personas forma īstenības izteiksmes vienkāršajā tagadnē un pavēles izteiksmē, to nozīmes salīdzinājums. Iespējamās neprecizitātes atgriezenisko darbības vārdu lietojumā. Prievārdu un citu palīgvārdu lietošanas normas.	2	1 praktiskā nodarbība
Interpunkcijas jautājumi. Atsevišķi savrupināšanas gadījumi. Saīsinājumu pieraksts. Defīses un domuzīmes šķīrums datorrakstā.	2	1 praktiskā nodarbība
Leksikostilistikas jautājumi. Valodas funkcionālie stili, to realizācija rakstītā vai runātā tekstā. Stilistiski neiederīgu vārdu aizstāšana ar piemērotāku valodas izteiksmes līdzekli.	2	1 seminārs

STUDĒJOŠĀ PATSTĀVĪGAIS DARBS

Patstāvīgā darba tēmas	Patstāvīgā darba uzdevumi	Apjoms stundās	Sagaidāmais rezultāts
I daļa			
Neverbālā komunikācija	Studēt teorētisko literatūru. studijas. Ķermeņa valodas analīze kādas personas uzstāšanās videoierakstā. Sagatavots ziņojums.	2	Atpazīst nozīmīgākos ķermeņa valodas signālus publiskās runas situācijā un saprot to lietošanas nozīmi.
Runas tehnika	Studēt teorētisko literatūru. Sagatavot ziņojumu par runas tehnikas svarīgākajiem jautājumiem: balss īpašības, elpošana, runas dikcija.	4	Izprot balss, elpošanas un dikcijas lomu publiskajā runā un novērtē savu dotumu pilnveides iespējas.
Runas uzbūve	Studēt teorētisko literatūru. Iepazīt runas uzbūves svarīgākās daļas, to satura veidošanu un funkcijas, kā arī iespējamās	4	Zina runas galveno daļu funkcijas un iespējamo saturu.

	variantus. Izveidot runas ievadu un nobeigumu atbilstoši teorētiskajiem ieteikumiem.		Prot izveidot runu atbilstoši teorētiskajiem ieteikumiem.
Runu veidi	Iepazīties ar 3 dažādiem runu piemēriem, noteikt runu veidu pēc to mērķa. Studēt teorētisko literatūru. Sagatavot korekti formulētu viedokli un tam atbilstošu argumentāciju.	4	Atpazīst publisko runu veidus. Izprot atšķirību racionālajā un iracionālajā argumentācijā. atbilstoši runātāja mērķim.
Uzstāšanās. Uzstāšanās situāciju analīze	Analizēt dažādas uzstāšanās situācijas, sagatavot vērtējumu. Studēt teorētisko literatūru par vizuālās prezentācijas izveides principiem. Sagatavot vizuālo prezentāciju un uzstāties ar to.	4	Prot novērtēt dažādas uzstāšanās situācijas, atpazīt kļūdas un veiksmīgos paņēmienus. Izprot vizuālās prezentācijas lomu publiskajā runā, zina prezentācijas sagatavošanas noteikumus, prot sagatavot korektu vizuālo prezentāciju.
Uzstāšanās	Sagatavot uzstāšanos ar argumentācijas runu (runas tekstu, vizuālo prezentāciju, ķermeņa valoda, runas intonācija) un saskaņotu vizuālo prezentāciju.	6	Prot uzstāties ar publisko runu un tai atbilstošu vizuālo prezentāciju. Spēj formulēt viedokli un izvēlēties atbilstošu argumentāciju.
II daļa			
Personvārdu locīšana un lietišķo rakstu veidi	Studēt teorētisko literatūru par personvārdu lietošanu un lietišķo rakstu veidiem, atsevišķiem interpunkcijas jautājumiem. Vingrināties personvārdu un pieklājības formu ar vārdiem <i>kungs</i> , <i>kundze</i> lietojumā.	8	Apzinās literārās valodas normas. Prot izvēlēties piemērotākos valodas izteiksmes līdzekļus rakstītajā tekstā.
Leksikostilistikas jautājumi	Studēt teorētisko literatūru par valodas stiliem. Sagatavot divus dažādus praktiskus piemērus, kas atspoguļo kādu valodas stilu (pēc izvēles), un raksturot tos.	6	Prot veidot savus un analizēt dažāda stila publicētos tekstus.
Izmēģinājuma runa	Studēt teorētisko literatūru par kādu aktuālu valodas kultūras jautājumu (pēc izvēles). Izveidot runas tekstu, atklājot personīgo	6	Izprot valodas kultūras situāciju mūsdienās. Prot realizēt iemaņas

	viedokli par šo jautājumu.		un prasmes teksta un publiskās runas novērtēšanā.
Uzstāšanās	Sagatavot uzstāšanos un vizuālo prezentāciju atbilstoši valodas kultūras normām.	4	Prot sasniegt mērķi, izvēloties piemērotākos valodas izteiksmes līdzekļus runātajā un rakstītajā tekstā.

Prasības KRP iegūšanai	Nodarbību apmeklējums vismaz 75 % (10 %), patstāvīgi veicamo darbu un kontroldarba sekmīga izpilde (40 %) un sekmīgi nokārtots galapārbaudījums (50 %)
Mācību pamatliteratūra	<ol style="list-style-type: none"> 1. Blinkena, A. <i>Latviešu interpunkcija</i>. Rīga : Zvaigzne ABC, 2009. 439 lpp. 2. Bredberijs, E. <i>Izcilas prezentācijas prasmes : ko teikt un kā izturēties prezentācijā, lai panāktu vēlamu rezultātu</i>. Rīga : Zvaigzne ABC, 2008. 139 lpp. 3. Ceplīte, B., Ceplītis, L. <i>Latviešu valodas praktiskā gramatika</i>. Pārstrādāts izdevums. Rīga : Zvaigzne ABC, 1997. 231 lpp. 4. Keigels, T. <i>Uzstāšanās māksla : droši paņēmieni, kā pārliecināt auditoriju un patikt klausītājiem</i>. Rīga : Atēna, 2008. 214 lpp. 5. Kramiņš, E. <i>Runas prasme saziņā : monogrāfija par komunikatīvās kompetences veidošanos runas apguves procesā</i>. Rīga : Biznesa augstskola Turība, 2005. 688 lpp. 6. Mencels, V. <i>Retorika : prasme brīvi un pārliecināti runāt</i>. Rīga : De-Novo, 2002. 128 lpp. 7. Par vārdu un uzvārdu lietošanu un rakstību latviešu literārajā valodā. Rīga : Latvijas Republikas Valsts valodas centrs, 1999. 74 lpp. 8. Pīzs, A. <i>Ķermeņa valoda</i>. Rīga : Jumava, 1995. 208 lpp. 9. Rozenbergs, J. <i>Latviešu valodas stilistika</i>. Rīga : Zvaigzne ABC, 1995. 231 lpp.
Mācību papildliteratūra	<ol style="list-style-type: none"> 1. Denijs, R. <i>Prasme sazināties un uzstāties</i>. Rīga : Jāņa Rozes apgāds, 2002. 123 lpp. 2. Hindls, T. <i>Prasme uzstāties</i>. Rīga : Zvaigzne ABC, 2000. 72 lpp. 3. Hofmanis, K. D. <i>Prezentācija un moderācija: Efektīva komunikācija un mērķtiecīga tehnisko līdzekļu lietošana</i>. Rīga : Zvaigzne ABC, 2005. 128 lpp. 4. Indriksone, I. <i>Prezentēšana</i> [Elektroniskais resurss: CD] - Rīga : SIA Biznesa augstskola Turība, 2004. 5. <i>Latviešu valodas pareizrakstības un pareizrunas vārdnīca</i>. Rīga : Avots, 1995. 945 lpp. 6. Moze, M. <i>Latviešu valodas interpunkcijas prakse</i>. Liepāja : LPA, 1997. 49 lpp. 6. Nelke, K. <i>Prezentēšana</i>. Rīga : DE NOVO, 2000. 111 lpp.

	7. Skujiņa, V. <i>Latviešu valoda lietišķajos rakstos</i> . Rīga : Zvaigzne ABC, 1999. 147 lpp.
Periodika, interneta resursi un citi avoti	Raksti krājumos: „Latviešu valodas kultūras jautājumi”, „Valodas prakse: vērojumi un ieteikumi”, „Vārds un tā pētīšanas aspekti”. Interneta resursi: www.lu.lv/filol/valoda/ , www.valoda.lv , www.vvk.lv , www.ted.com u.c.

Kursa izstrādātājs:		Linda Lauze	2014. gada 30. aprīlis
		Sandra Okuņeva	2014. gada 30. aprīlis
	Paraksts	Paraksta atšifrējums	Datums
Kurss apstiprināts:		Anita Jansone	2014. gada 30. aprīlis
	Dekāns/ prodekāns/ Zinātniskā institūta direktors	Paraksta atšifrējums	Fakultātes domes sēdes protokols Nr. / Institūta Zinātniskās padomes protokols Nr. Datums